

Алла Миколаївна **ІВАНОВСЬКА**

д.ю.н., доцент, професор кафедри, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8608-5030>

e-mail: ivanovskaalla@gmail.com

Олена Олександрівна **ГАЛУС**

к.ю.н., доцент, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5474-3323>

e-mail: elenhalus@gmail.com

Ірина Володимирівна **РИЖУК**

к.ю.н., доцент кафедри, Хмельницький університет управління та права імені Леоніда Юзькова

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5916-3774>

e-mail: irina.ryzhuk.vl@gmail.com

ПРАВО НА ІНФОРМАЦІЮ ПРО ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ

Виявлено, що право на інформацію про діяльність органів публічної влади пов'язане із більш загальним конституційним правом кожного вільно збирати, зберігати й поширювати інформацію будь-яким законним способом. Важливою гарантією, яка забезпечує реалізацію права громадян на інформацію про діяльність органів публічної влади є принцип транспарентності, визначальними ознаками якого є такі поняття, як прозорість, відкритість, гласність, публічність, підзвітність. Зроблено висновок, що забезпечення реалізації права на інформацію про діяльність публічної влади покладається саме на органи публічної влади, які зобов'язані забезпечити належний доступ до повної та об'єктивної інформації про свою діяльність.

Ключові слова: інформація, право на інформацію, органи публічної влади, транспарентність, реалізація права на інформацію про діяльність органів публічної влади

ВСТУП

Сучасний етап розвитку українського суспільства характеризується досить високими вимогами до діяльності органів публічної влади, від ступеня ефективності функціонування яких багато в чому залежить ефект від здійснюваних у країні конституційної та адміністративної реформ. Результативність діяльності органів публічної влади також безпосередньо залежить від рівня довіри до неї, ступеня її підтримки населенням. Однак значущою проблемою серед інших проблем у процесі управління сучасною українською державою є проблема стрімкого падіння довіри й поваги до владних інституцій із боку громадян. Вирішення цієї проблеми лежить у площині налагодження партнерських взаємовідносин між громадянським суспільством і державою, у забезпеченні прозорості та відкритості діяльності органів публічної влади. Відкритість і прозорість управління державою потрібні не лише задля підвищення рівня поваги та довіри до органів публічної влади, але й для забезпечення сталого функціонування як системи державного управління, так і політичної системи держави загалом. Така відкритість і прозорість в управлінні державою є інституційною основою роботи механізмів зворотного зв'язку, постійної взаємодії суспільства і влади, а також підзвітності влади суспільству.

Прозорість влади означає систематичне інформування про результати діяльності органів публічної влади, роз'яснення мети, змісту й механізму реалізації публічної політики, а їх відкритість означає створення

органами публічної влади умов для доступу громадян до інформації про їх діяльність і до процесу прийняття управлінських рішень на всіх етапах їх розроблення та втілення у життя. В умовах демократичного розвитку суспільства високий рівень транспарентності влади розширює можливості її взаємодії з громадянами через відкритість прийняття й реалізації управлінських рішень та активізації громадянського контролю за діяльністю органів публічної влади.

Варто наголосити, що на сьогодні принцип відкритості публічної влади ще не став основоположним і суворо обов'язковим у роботі органів публічної влади. Суттєвою перешкодою на шляху до вирішення цієї проблеми є відсутність ефективних механізмів забезпечення доступності й відкритості органів публічної влади, що тягне за собою і недосконалість способів взаємодії органів публічної влади із суспільством. Отже, пошук способів вдосконалення та розроблення нових механізмів реалізації права на інформацію про діяльність органів публічної влади є актуальним завданням.

Проблемні питання реалізації права на інформацію про діяльність органів публічної влади неодноразово ставали предметом наукових розвідок як вітчизняних, так і закордонних науковців у галузі конституційного та адміністративного права, серед яких слід назвати таких, як: К. Беляков, В. Брижко, В. Гавловський, С. Гришак, Д. Гунін, Р. Калюжний, І. Катеринчук, О. Кошова, О. Кудіна, П. Манченко, І. Мінаєва, Л. Наливайко, Ю. Нисевич, М. Пашковська, Г. Пізіна, В. Пилаєва, В. Пилипчук, С. Романюк, А. Садов-

ська, Д. Співак, Є. Тептюк, В. Цимбалюк, В. Шамрай, М. Швець, М. Федотов, І. Фурман, І. Харечко, О. Чепік-Трегубенко, В. Ярошенко та ін. Однак предметом досліджень вітчизняних та закордонних вчених-правознавців були переважно окремі питання забезпечення прозорості та відкритості публічної влади, тоді як системного аналізу заявленої до розгляду нами тематики не здійснювалось, питанням реалізації права на інформацію про діяльність органів публічної влади в юридичній доктрині не приділялось достатньо уваги.

МЕТА статті – спроба теоретичного визначення підходів до розуміння сутності права на інформацію про діяльність органів публічної влади та визначення форм його реалізації в Україні.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Ця робота базується на доктринальних розробках закордонних та вітчизняних вчених у галузі конституційного та адміністративного права, а також на матеріалах періодичних видань. Під час проведення дослідження автори використовували загальнонаукові методи (діалектичний, аналізу), конкретні методи наукового пізнання (системний), спеціально-юридичні методи (системно-структурний та формально-правовий).

РЕЗУЛЬТАТИ

Право на інформацію про діяльність органів публічної влади є елементом свободи інформації і свободи вираження поглядів, котрі закріплені в базових міжнародно-правових документах у сфері прав людини. Так, у ст. 19 Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 р. [1] це право трактується як свобода безперешкодно дотримуватися своїх переконань і свобода шукати, одержувати й поширювати інформацію та ідеї будь-якими засобами й незалежно від державних кордонів. Конвенція про захист прав людини й основних свобод від 4 листопада 1950 р. [2] у ст. 10 проголошує, що кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватись своїх поглядів, одержувати й передавати інформацію та ідеї без будь-якого втручання з боку публічної влади й незалежно від державних кордонів. Аналогічний зміст права на вільне вираження думки розкривається у ст. 19 Міжнародного пакту про громадянські й політичні права від 16 грудня 1966 р. [3] – це право передбачає свободу шукати, одержувати й поширювати будь-яку інформацію та ідеї незалежно від державних кордонів, усно, письмово, за допомогою друку, художніх форм вираження чи іншими способами на свій вибір: «Свобода інформації є основоположним правом людини і являє собою критерій усіх видів свободи, захисту яких Об'єднані Нації себе присвятили». Водночас відкритість органів публічної влади та прозорість їх діяльності є ознакою будь-якої демократичної держави.

У Конституції України закріплено, що український народ є єдиним джерелом влади у нашій державі, і відповідно кожним громадянином України закріплено право брати участь в управлінні державними справами. Це право передбачає можливість отримувати інформацію про діяльність органів публічної влади. Доступ до такої інформації дозволяє громадянам, з одного боку, ефективно реалізувати свої права, а з

іншого – впливати на діяльність органів публічної влади, контролюючи якість їхньої роботи і сприяючи вдосконаленню механізмів управління. Правове регулювання у сфері забезпечення права на доступ до інформації про діяльність органів публічної влади передбачає закріплення конкретних обов'язків таких органів влади і їх посадових осіб щодо поширення інформації про свою діяльність; визначення способів поширення інформації та меж її доступності; встановлення відповідальності за недотримання норм про доступність інформації.

Отже, право на інформацію про діяльність публічно-владних структур пов'язане із більш загальним конституційним правом кожного вільно збирати, зберігати й поширювати інформацію будь-яким законним способом. Відповідно регулювання цього права здійснюється за допомогою досить складної системи нормативно-правових актів. Вона включає не лише «спеціальний» Закон «Про доступ до публічної інформації» від 13 січня 2011 р. № 2939-VI [4], але й інші законодавчі акти:

1) такі, що регулюють питання інформації загалом: «Про інформацію» від 2 жовтня 1992 р. № 2657-XII [5], «Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні» від 16 листопада 1992 р. № 2782-XII [6], «Про телебачення й радіомовлення» від 21 грудня 1993 р. № 3759-XII [7], «Про інформаційні агентства» від 28 лютого 1995 р. № 74/95-ВР [8] тощо;

2) законодавчі акти, що стосуються окремих прав громадян в інформаційній сфері або їх обмежень: «Про звернення громадян» від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР [9], «Про захист персональних даних» від 1 червня 2010 р. № 2297-VI [10], «Про державну таємницю» від 21 січня 1994 р. № 3855-XII [11] тощо.

Отже, на аналізоване право поширюються норми, які регулюють право на доступ до інформації взагалі. Водночас це право досить детально регламентується спеціальними нормативними актами, що встановлюють додаткові гарантії.

Гарантією, яка забезпечує реалізацію права громадян на інформацію про діяльність органів публічної влади є принцип транспарентності, який є багаторічною традицією державно-правового розвитку демократичних країн світу. У багатьох країнах цей принцип закріплено на рівні конституцій: Австрія (ст. 20 Конституції), Бельгія (ст. 32 Конституції), Естонія (ст. 44 Конституції), Іспанія (ст. 105 Конституції), Латвія (ст.ст. 100, 104, 115 Конституції), Норвегія (ст. 100 Конституції), Португалія (ст. 268 Конституції), Швейцарія (ст. 16 Конституції) тощо [12, с. 146].

На законодавчому рівні цей принцип закріпили такі країни, як Австрія (закон про розкриття інформації федеральних адміністративних органів, 1987 р.), Австралія (закон про свободу інформації, 1982 р.), Бельгія (закон про відкритість адміністративного управління, 1994 р.), Данія (закон про доступ до адміністративних документів, 1970 р.), Голландія (закон про встановлення правил відкритості адміністративного управління, 1978 р.), Канада (закон про доступ до інформації, 1982 р.), Нова Зеландія (закон про адміністративну інформацію, 1982 р.), Норвегія (закон про гласність в адміністративному управлінні, 1970 р.), Республіка Корея (закон про розкриття інформації пуб-

лічних органів, 1996 р.), Румунія (закон про прозорість прийняття рішень у сфері державного управління, 2003 р.), США (закон про свободу інформації, 1966 р.), Фінляндія (закон про відкритість публічних документів, 1951 р.), Франція (закон про доступ до адміністративних документів, 1978 р.), Швейцарія (закон про свободу видань 1766 р.) [13, с. 93; 14].

Термін «транспарентність» походить від латинського слова «transparente», яке в дослівному перекладі означає щось прозоре, зрозуміле. В англійській мові термін «transparency» означає «прозорий», «доступний».

Закордонні науковці у своїх дослідженнях наголошують, що транспарентність рішень органів публічної влади є соціальним механізмом для забезпечення ефективної участі громадян та неурядових організацій у суспільному житті та призначення представників установ та органів публічної влади в демократичному суспільстві [15, с. 132] і у своїй переважній більшості схиляються до думки, що цей термін доцільно визначати як право й можливість громадян (чи організацій) доступу до державної інформації та інформації про органи влади, як доступну та достовірну державну інформацію [16], як відкритий потік інформації [17, с. 254], як збільшення потоку своєчасної й надійної економічної, соціальної й політичної інформації, яка є доступною для всіх зацікавлених сторін [18] тощо.

Вітчизняні науковці акцентують на тому, що транспарентність є основоположною властивістю політичної влади, комплексною категорією, яка в собі в тісному взаємозв'язку поєднує декілька понять, які визначають форми та способи функціонування органів публічної влади в демократичній державі [19, с. 136; 20, с. 12] і забезпечують розвиток демократії, громадянського суспільства шляхом відкритості дій різних гілок влади, процедури прийняття рішень та активізації громадського контролю над діяльністю органів публічної влади. За цих обставин визначальними ознаками транспарентності вчені визначають такі поняття, як прозорість, відкритість, гласність, публічність, підзвітність [20, с. 12; 21].

Так, Є. Тихомирова розглядає транспарентність публічної влади в якості: фактора демократичного розвитку; інструмента забезпечення підконтрольності влади; засобу підвищення активності громадян, їхньої свідомості й політичної культури; результат розвитку комунікацій між різними учасниками демократичного процесу; форми реалізації права громадян на об'єктивну та повну інформацію [22, с. 41]. На думку В. Пилаєвої, принцип транспарентності поєднує в собі два взаємопов'язані поняття – принцип відкритості й доступу до публічної інформації [12, с. 146].

Отже, принцип транспарентності є важливим засобом забезпечення реалізації права громадян на інформацію про діяльність органів публічної влади, який виявляється, по-перше, в тому, що органи публічної влади зобов'язані інформувати суспільство про свою діяльність, по-друге, кожен член суспільства має відповідне право отримувати таку інформацію; водночас важливе значення має рівень доступу до інформації про діяльність органів публічної влади.

Загалом усі форми реалізації права на інформацію про діяльність органів публічної влади, враховуючи особливості правового регулювання, можна поділити

на пасивні та активні. Пасивна форма передбачає, що громадянин сам знайомиться з інформацією про діяльність органу публічної влади, обов'язок оприлюднення якої лежить на відповідному органі. Це загальна інформація стосовно діяльності органу публічної влади, прийняті правові акти, проекти таких актів, які перебувають на стадії підготовки тощо. Тобто пасивні форми реалізації права на інформацію про діяльність органів публічної влади повинні забезпечити самі органи публічної влади шляхом систематичного та оперативного оприлюднення інформації про свою діяльність. П. 1 ст. 5 Закону України передбачає низку способів такого оприлюднення (в офіційних друкованих виданнях; на офіційних веб-сайтах у мережі Інтернет; на єдиному державному веб-порталі відкритих даних; на інформаційних стендах; будь-яким іншим способом) [4]. Якщо орган публічної влади не виконує свої обов'язки з оприлюднення інформації – це порушує конституційне право громадян на отримання інформації, що тягне за собою право на оскарження бездіяльності розпорядника інформації та відповідно право вимагати відновлення порушеного права, тобто розмістити відповідну інформацію (ст. 23 Закону).

Активна форма реалізації права на інформацію про діяльність органів публічної влади передбачає безпосереднє звернення громадян чи їх груп до органів публічної влади із запитом стосовно надання відповідної інформації (п. 2 ст. 5 Закону) і звичай має місце у випадку, якщо громадянин бажає отримати додаткову інформацію, котра є публічною, однак не підлягає обов'язковому оприлюдненню. У таких випадках органи публічної влади зобов'язані надавати відповіді на запити у вказаній запитувачем формі (усно, письмово, факсом тощо), підстави можливих відмов на такі запити чітко визначені у Законі (ч. 1 ст. 22). За цих обставин, навіть якщо громадянин звертається із запитом відносно інформації, яка є поширеною у загальнодоступних джерелах, орган публічної влади не позбавляється від обов'язку надати таку інформацію у відповіді на запит (ч. 2 ст. 22). І навіть, якщо розпорядник інформації не володіє інформацією, стосовно якої подано запит, однак йому за статусом або характером діяльності відомо або має бути відомо, хто нею володіє, він зобов'язаний направити поданий запит належному розпоряднику з одночасним повідомленням про це запитувача (ч. 3 ст. 22) [4].

Як бачимо, загалом законодавство встановлює досить чіткий механізм реалізації права на інформації про діяльність органів публічної влади. Однак практика реалізації цих законодавчих норм показує низку недоліків у діяльності органів публічної влади в цій сфері. Зокрема, до таких недоліків відноситься не забезпечення повною мірою пасивного доступу до інформації (відсутність повної та достовірної інформації про діяльність окремих органів публічної влади, відсутність реєстрів публічної інформації, бракує на сайтах органів публічної влади проектів відповідних актів, які ними розробляються тощо), що може мати наслідком брак ефективного зворотного зв'язку та діалогу між суспільством та владою.

ВИСНОВКИ

За браком належного рівня поінформованості про

діяльність органів публічної влади, закритість доступу до інформації про напрями та стан державної політики позбавляють громадян можливості брати участь в управлінні справами держави, унеможливають здійснення ефективного громадського контролю з метою спрямування діяльності органів публічної влади в інтересах суспільства.

Важливою гарантією права на інформацію про діяльність органів публічної влади є транспарентність їх діяльності. Рівень транспарентності органів публічної влади відіграє визначальну роль у процесі взаємодії влади та суспільства. Водночас забезпечення прозорості діяльності та інформаційної відкритості влади є двостороннім процесом, оскільки громадяни мають право отримувати достовірну та повну інформацію про діяльність влади; контроль із боку громадян і активна позиція громадських інститутів стосовно публічної влади співвідноситься з бажанням органів публічної влади інформувати громадян про свою діяльність.

Форми забезпечення та реалізації права на інформацію про діяльність органів публічної влади досить різноманітні. До них можна віднести вдосконалення

комунікації, розповсюдження інформації органами публічної влади, інформування громадян про питання, що становлять публічний інтерес проведення відкритих зустрічей, доступ до публічної інформації шляхом подання громадянами запитів, вдосконалення процесу управління та прийняття рішень із максимальним залученням громадськості до процесу розробки правових актів та діяльності органів публічної влади загалом тощо.

Загалом забезпечення реалізації права на інформацію про діяльність публічної влади є запорукою побудови демократичної правової держави. Громадяни можуть самостійно обирати форму реалізації цього права, однак забезпечення його реалізації покладається саме на органи публічної влади, які зобов'язані створити всі умови для участі громадськості у прийнятті правових актів цими органами, забезпечити належний доступ до повної та об'єктивної інформації про свою діяльність. Адже саме від належної поінформованості громадян про діяльність органів публічної влади залежить рівень довіри до них та авторитет держави загалом.

Список використаних джерел

1. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
2. Конвенція про захист прав людини й основних свобод від 4 листопада 1950 року ратифіковано Законом № 475/97-ВР від 17.07.97 (редакція від 2.10.2013 р.). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
3. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права від 16 грудня 1966 року (ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148–VIII від 19.10.73). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text
4. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 року № 2939–VI (редакція від 24.10.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
5. Про інформацію: Закон України від 2 жовтня 1992 року № 2657–XII (редакція від 16.07.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
6. Про друковані засоби масової інформації (пресу) в Україні: Закон України від 16 листопада 1992 року № 2782–XII (редакція від 3.07.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text>
7. Про телебачення й радіомовлення: Закон України від 21 грудня 1993 року № 3759–XII (редакція від 16.07.2019 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text>
8. Про інформаційні агентства: Закон України від 28 лютого 1995 року № 74/95-ВР (редакція від 16.07.2019 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вр#Text>
9. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 року № 393/96-ВР (редакція від 1.01.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вр#Text>
10. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року № 2297–VI (редакція від 23.04.2021 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
11. Про державну таємницю: Закон України від 21 січня 1994 року № 3855–XII (редакція від 24.10.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text>
12. Пилаєва В.М. Адміністративно-правові засади забезпечення транспарентності в діяльності органів виконавчої влади в Україні: дис... канд. юрид. наук.: 12.00.07 / Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна. Харків, 2017. 245 с.
13. Гурковський В. І. Шляхи адаптації світового розвитку транспарентності публічного адміністрування до українських реалій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2010 № 15. С. 91–94.
14. Співак Д. П. Інститут транспарентності в діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування. *Політологічні записки*. 2011. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2011_4_48.
15. Alistar V. Transparen a decizional m administra ia public romaneasc: *International Seminar "Transparency and participation for the government closer to the citizen"* (Bucharest, December 5–6, 2005). Bucharest, 2005. 211 p.
16. Alt J., Lowry R. Transparency and Accountability: Empirical Results for Us States. *Journal of Theoretical Politics*. 2010. № 22 (4). pp. 379–406. URL: <http://jtp.sagepub.com/content/22/4/379>.
17. Park H., Blenkinsopp J. The roles of transparency and trust in the relationship between corruption and citizen satisfaction. *International Review of Administrative Sciences*. 2011. № 77 (2). pp. 254–274.
18. Kaufmann D., Mehrez G., Tugrul G. Voice or Public Sector Management? An Empirical Investigation of the Determinants of Public Sector Performance Based on a Survey of Public Officials in Bolivia. World Bank Institute. URL: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=316865.
19. Пашковська М. Поняття транспарентності в сучасній науці «Державне управління». *Ефективність державного управління*. 2013. Вип. 34. С. 135–143.
20. Афонін Е. Транспарентність влади в контексті європейської інтеграції України. *Конспект лекції до короткотермінового семінару в системі підвищення кваліфікації кадрів*. Київ: Національна академія державного управління при Президентові України, 2010. 48 с. URL: <http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/transparentnist.pdf>.

21. Шевчук Б.М. Європейські принципи належного врядування та реформа системи органів виконавчої влади в Україні. *Демократичне врядування*. 2012. Вип. 9. С. 1–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2012_9_8.

22. Тихомирова Є.Б. Транспарентність і відкритість діяльності влади та шляхи їх забезпечення в Україні. *Наукові записки*. 2002. Т. 20: Політичні науки. С. 39–43.

References

1. Universal Declaration of Human Rights: adopted and promulgated by UN General Assembly Resolution 217 A (III) of 10 December 1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (in Ukrainian).

2. The Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms of November 4, 1950 was ratified by Law № 475/97–VR of July 17, 1997 (as amended on October 2, 2013). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (in Ukrainian).

3. International Covenant on Civil and Political Rights of December 16, 1966 (ratified by the Decree of the Presidium of the Verkhovna Rada of the Ukrainian SSR № 2148–VIII of October 19, 1973). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (in Ukrainian).

4. On access to public information: Law of Ukraine of 13 January 2011 № 2939–VI (as amended on 24.10.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (in Ukrainian).

5. On information: Law of Ukraine of October 2, 1992 № 2657–XII (as amended on July 16, 2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (in Ukrainian).

6. On printed mass media (press) in Ukraine: Law of Ukraine of November 16, 1992 № 2782–XII (edition of July 3, 2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2782-12#Text> (in Ukrainian).

7. On Television and Radio Broadcasting: Law of Ukraine of December 21, 1993 № 3759–XII (as amended on July 16, 2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3759-12#Text> (in Ukrainian).

8. On news agencies: Law of Ukraine of 28 February 1995 № 74/95–BP (version of 16.07.2019). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/74/95-вп#Text> (in Ukrainian).

9. On citizens' appeals: Law of Ukraine of October 2, 1996 № 393/96–BP (version of 1.01.2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-вп#Text> (in Ukrainian).

10. On protection of personal data: Law of Ukraine of June 1, 2010 № 2297–VI (as amended on April 23, 2021). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (in Ukrainian).

11. On state secrets: Law of Ukraine of January 21, 1994 № 3855–XII (edition of October 24, 2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12#Text> (in Ukrainian).

12. Pylaieva V.M. Administrative and legal principles of ensuring transparency in the activities of executive authorities in Ukraine: dis... PhD in legal sciences: 12.00.07 / V.N. Karazin Kharkiv National University. Kharkiv, 2017. 245 p. (in Ukrainian).

13. Hurkovskiy V. I. Ways to adapt the global development of transparency of public administration to Ukrainian realities. *Investments: practice and experience*. 2010. № 15. pp. 91–94. (in Ukrainian).

14. Spivak D.P. Institute of Transparency in the Activities of Public Authorities and Local Self-Government Bodies. *Political science notes*. 2011. № 4. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Polzap_2011_4_48 (in Ukrainian).

15. Alistar V. Transparen a decizional m administra ia public romaneasc: *International Seminar "Transparency and participation for the government closer to the citizen"* (Bucharest, December 5–6, 2005). Bucharest, 2005. 211 p.

16. Alt J., Lowry R. Transparency and Accountability: Empirical Results for Us States. *Journal of Theoretical Politics*. 2010. № 22 (4). pp. 379–406. URL: <http://jtp.sagepub.com/content/22/4/379>

17. Park H., Blenkinsopp J. The roles of transparency and trust in the relationship between corruption and citizen satisfaction. *International Review of Administrative Sciences*. 2011. № 77 (2). R. 254–274.

18. Kaufmann D., Mehrez G., Tugrul G. Voice or Public Sector Management? An Empirical Investigation of the Determinants of Public Sector Performance Based on a Survey of Public Officials in Bolivia. *World Bank Institute*. URL: http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=316865

19. Pashkovska M. The concept of transparency in modern science "Public Administration". *Efficiency of public administration*. 2013. Vip. 34. pp. 135–143.

20. Afonin E. Transparency of power in the context of European integration of Ukraine. *Lecture notes for a short-term seminar in the system of professional development*. Kyiv: National Academy of Public Administration under the President of Ukraine, 2010. 48 p. URL: <http://lib.rada.gov.ua/static/about/text/transparentnist.pdf> (in Ukrainian).

21. Shevchuk B.M. European principles of good governance and reform of the system of executive bodies in Ukraine. *Democratic governance*. 2012. Vip. 9. pp. 1–9. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/DeVr_2012_9_8. (in Ukrainian).

22. Tykhomyrova Ye.B. Transparency and openness of government activities and ways to ensure them in Ukraine. *Scientific Papers*. 2002. Vo. 20: Political Science. pp. 39–43. (in Ukrainian).

Alla IVANOVSKA

Doctor of Legal Sciences, Associate Professor, Professor of department, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8608-5030>
e-mail: ivanovskaalla@gmail.com

Olena HALUS

PhD in Legal Sciences, Associate Professor, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5474-3323>
e-mail: elenhalus@gmail.com

Iryna RYZHUK

PhD in Legal Sciences, Associate Professor of department, Leonid Yuzkov Khmelnytskyi University of Management and Law
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5916-3774>
e-mail: irina.ryzhuk.vl@gmail.com

THE RIGHT TO INFORMATION ABOUT THE ACTIVITIES OF PUBLIC AUTHORITIES: CERTAIN THEORETICAL AND LEGAL ASPECTS

It is found that the right to information about the activities of public authorities is linked to the more general constitutional right of everyone to freely collect, store and disseminate information in any lawful manner. The analyzed law is subject to international and domestic rules governing the right of access to information in general. At the same time, this right is regulated in great detail by special regulations that establish additional guarantees. An important guarantee that ensures the realization of the right of citizens to information about the activities of public authorities is the principle of transparency, which applies in many democracies around the world. The principle of transparency is manifested, firstly, in the fact that public authorities are obliged to inform the public about their activities, and secondly, every member of society has the appropriate right to receive such information, and the level of access to information about activities of public authorities is very important. Forms of exercising the right to information about the activities of public authorities, taking into account the peculiarities of legal regulation, are divided into passive and active. The passive form presupposes that the citizen himself gets acquainted with the information about the activity of the public authority, which duty is to make it public. An active form of exercising this right involves direct appeals of citizens or their groups to public authorities with requests to provide relevant information. It is concluded that ensuring the exercise of the right to information about the activities of public authorities is the key to building a democratic state governed by the rule of law and relies on public authorities, which are obliged to create all conditions for public participation in the adoption of legal acts by these bodies and to provide adequate access to complete and objective information about their activities.

Keywords: *information, right to information, public authorities, transparency, realization of the right to information about the activity of public authorities*